

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nemškega „schulvereina“ agitacija na Kranjskem.

V dunajskeji „N. Fr. Pr.“ od vtorka beremo: „Nemški „schulverein“ namerava odslej, vsled poročil, ki so mu došla, svojo pozornost obračati v velikej meri provinciji Kranjske. Položaj tamošnjih nemških enklav je močno v nevarnosti, več še pred jednim desetletjem čisto nemških krajev, kakor Sórica (Zarz) in Nemški rovt (Deutsch-ruth) je uže popolnem za nemštvo izgubljenih; drugi kraji so v nevarnosti, da se fanatičnemu naskoku Slovencev udajo. Te kraje podpirati, in sicer krepko in izdatno, šteje društvo za jedno najvažnejših svojih nalog.“

Napovedana je torej nam kranjskim Slovincem nemška šolska vojska. „Vsled poročil, ki so došla“ na Dunaj od tu, od ljudij Schreyjevega resnicoljubja, hoté dunajski „schulvereinerji“ podpirati kranjske Nemce, ki so od ljutih Slovencev obkoljeni in v velikej nevarnosti poslovenjeni biti. In napoveduje se nam, da bode ta nemško-šolska invazija v našo deželo zoper nas „krepka in izdatna.“ Vojska je torej napovedana v primernih nemških superlativih, prav kakor se spodobi za nemško-liberalno Don-Quixotterijo, kakoršna je cela stvar, kar bomo precej dokazali.

Kakor je šel slavni vitez iz Manche na domišljene in v istini neživeče sovražnike v borbo, tako se tudi dunajski „schulverein“ na sovražnika napravlja, ki nikomur nič neče. Zlagana in izmišljena je namreč vsa motivacija, zakaj je te nemške šolske podpore za kranjske nemške „enklave“ treba. Na Kranjskem Slovenci nobenej šoli nemškega prebivalstva nič ne prizadevajo. Nemških enklav

Sórica in Nemškega rovta pa niti nij, in laž je nesramna, da sta bila ta dva kraja še pred desetimi leti nemška! To je mogel na Dunaj pisati le kak „deutsch-krainerski“ slepar. Pred desetimi kakor pred dvajsetimi leti sta bila Sórica in Nemški rovt uže tako čisto slovenska ko sta dan denes. Da so nekdanji bili Brizinški škofje, kot graščaki in fevdalni gospodarji Škofje Loke, tu nekaj svojih nemških kmetov naselili, to je res. Ali ti so uže davnaj ravno po tistem procesu izginili, kakor so se slovanski Prusi in Pomorci ponemčili. Zdaj so Soricjanje Slovenci in nobena laž jih ne prenemči nazaj. V Sorici ali v Nemškem rovtu zaradi tega zdaj nemško šolo ustanoviti, ker je nekdanji tu nekaj nemških naseljencev bilo, bilo bi ravno tako pametno, kakor če bi mi Slovenci zahtevali, naj se v Windisch-Matrey v Tirolu, ali v Pusterški dolini ali v Ljubnem in Muriški dolini na Štajerskem ustanoví slovenske šole, ker so še nedavno tamošnji ljudje samo slovenski govorili, a so bili potlej ponemčeni.

Samo Kočevje je v resnici nemška enklava. In o tej se domišljamo, da je lani enkrat tukajšnji kočevski agitator in nemški ščuvaj, ki sliši na ime Linhart, javno v kazini lagal, kakó je v nevarnosti pred slovenizmom, čeravno nobenemu Slovincu ne pride na misel ni jedne kočevske mačke sloveniti poskušati. Naj bodo in naj se učé Kočevjarji kar hoté, nam nič mari, da nas le oni pri miru pusté. Če Kočevjarji mislé, da so v kakej nevarnosti, naj se slobodno dajo podpirati. Mi jim privoščimo, da bi prav mnogo od „schulvereina“ dobili, vsaj bi se jim ne bilo treba toliko po svetu prebijati za denar. Samo da naj gledajo, da bodo res oni sami dobili, ne

pa da bi v žepih agitatorjev obviselo. Kajti pregovor pravi: kdor laže, ta tudi krađe, če ima priliko. Poročevalci dunajskemu „schulvereinu“ iz Kranjskega so lagali in sleparili. Torej če oni sami denar v roko dobodo, kdo vam je porok, da ga v svoj žep ne vtaknejo, kajti: „kdor laže“ itd.

Sicer pa moramo vso to delavnost „schulvereinsko“ s pozornim očesom paziti in spremljati! Ono se opira na lažnjivo premiso, da je nemštvo pri nas zatirano. Zato ne smemo tudi verjeti, da hoče le braniti svoje, temuč moramo sumiti, da hoče grabiti naše, da hoče Slovence poskušati nemčiti s podkupovanjem učiteljev itd. Tu pa bode trebalo energičnega in brezobzirnega našega upora, kjer koli se kaj takega pokaže.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. marca.

Deputaciji **dunajskih študentov**, ki je šla h grofu Taaffeju zavoljo študentov, ki so bili v uječi, je odgovoril ministerski predsednik: „Ta demonstracija bi se ne bila smela zgoditi. Živimo v pravni državi, in umeti je lahko, da se taki poulični ekscesi ne smejo trpeti. Sicer pa poznate tudi zakon o imuniteti, ki brani poslanca. Ravno tako se ima braniti vsak poslanec zunaj državnega zbora in njegovega prepričanja se mu ne sme motiti s pouličnimi ekscesi. A ne samo kot poslanca, tudi kot dunajskega meščana ima Lienbacherja braniti zakon. Da so študente zaprli, to je čisto postavno. Pritožujete se o samovolji policije; samovolja bila bi to, ako bi se študentje pred dovršenim preiskavanjem iz zapore izpustili.“

Poslanec Lienbacher izjavlja v „Vaterlandu“, da so nočni škandal naredili zapekljani dunajski študentje in da se dobro ve,

Listek.

O potresih.

(Čital v akad. društvu „Sloveniji“ cand. prof. J. M.)

Razdejanje glavnega mesta Hrvatske, Zagreba, je zopet pouzročilo iskanje po uzrokih in prikazih, kateri nastajajo pri potresih. Pa žalibog, potresi se ne dajo naprej naznaniti, in tudi če bi to bilo mogoče, ne ustaviti. Človeška moč more ukrotiti povodnji z reguliranjem teka in povišanjem obrežja rek in njihovih pritokov, pa proti potresom sedaj ne vemo nobenega pripomočka.

Da pa pravih uzrokov potresov do sedaj še ne poznamo, je krivo najbolj, ker je prikazen tako zamotan in izvira iz take globine, kamor nikdar nobeno človeško oko ne bo dospelo, in potresi tudi tako nepričakovano nastanejo, da navadno ne moremo takrat mirno misliti in prevdarjati.

Ker mi pravih uzrokov nij mogoče navedi, hočem tedaj omeniti le v kratkem glavne hipoteze o potresih in njihovih uzrokih.

Temperatura zemlje raste tem bolj, čem globokeje pridemo. Središče ali jedro zemlje je najbrž ognjeno tekoče in njegova tvarina je gotovo železo in druge težke kovine. Trda skorja je v primeri s premerom zemlje (1715 milj) jako tanjka; le kakih 20 ali malo več milj debela.

Naša zemlja je minljivo, to je, svojo prostornino manjšajoče telo. S tem si uže lahko razlagamo vse premembe zemeljske površine; se ve da ne smemo popolnoma prezirati delujočih ozračnih močij. Za skrčevanje naše zemlje imamo več ko dovolj dokazov in v tem so si tudi vsi geologi jedini.

Glavne prikazni počasne skrčitve si lahko predložimo s kavčukovo kroglo. Vsled skrčenja se narede na njej jednake gube, grbi, doline,

sedla itd., kakor na naši zemlji, o katerej trdimo, da se vsled ohlajenja skrčuje.

Strjena zemeljska skorja se pa mora vsled skrčitve razpokati, kakor na pr. voščeno svečo le nekoliko lahko skrivimo, potem se pa razpoka. Jednake razpoke pogosto zapazimo mej kamenjem. Nastanje take razpoke, reže, takega prepada ali ulomka pa gotovo pouzročuje večje ali manje potrese zemlje. Po tem potu si lahko razlagamo potrese in nastanje gorovja. Ognjenikom se pa na ta način pot pripravlja.

Vsled razpokanja zemlje nastajajo tedaj potresi; torej je vse jedno, ali upliva solnce in mesec na potrese, ali je zemeljsko jedro ognjeno tekoče, popolnoma ali malo otrpneno ali le pogojno otrpneno. Da je v sredi naše zemlje tvarina ognjeno tekoča, imamo do sedaj res največ dokazov, čeravno to vprašanje tudi še nij rešeno.

Potres tedaj nij nič drugega, ko pretres večjega ali manjšega dela zemeljske skorje,

kdo da so zapeljivci. Dalje pravi, da uzrok tega pouličnega škandala nij bila njegova izjava v državnem zboru, nego uzrok je stvar sama, katerej on služi in katera bode liberalcem v oči.

Vnanje države.

Nemški list „Köln. Ztg.“ po pismu turškega oficirja tako-le piše o **iztočnem vprašanji**: V Carigradu se sodi, da je vojna z Grčijo neizogibna, če tudi niso vlasti izpregovorile še svoje zadnje besede. Turčija se neprenehoma pripravlja za boj in tudi denarja dobiva zdaj več ter ga bode še več dobila z glasovitim prisilnim posojilom. O Angleški se v Carigradu različno sodi; jedni sodijo, da bi zdaj na krmilu stoječa stranka na Angleškem rada videla vojno mej Turčijo in Grčijo. — Po drugem viru pa je Anglija popolnem pristopila k evropskemu koncertu in da turški sultan samo zaradi tega goji mirovne želje, ker mu manjka denarja, sicer da bi bil ukazal udariti na Grško. Po celem Turčiji se davki neusmiljeno strogo izterjajo. — Grkom so tudi Angleži vse upanje vzeli, da bi dobili vse ono ozemlje, katero jim je prisodil berlinski kongres.

Rusko-kitajska pogodba določuje, da Rusi oddade Kitajcem jeden del Kuldze, zato pa plačajo Kitajci Rusom odškodnino v denarjih ter vojno odškodnino; meja mej Amurom in Usurijem se bode popravila in sklenila trgovska pogodba mej Rusijo in Kitajsko.

O novem umoru na **Irskem** se javlja preko Londona: V Ballinrodu je bil na cesti umorjen sodnijski registrator Bearne. Morilca niso dobili. V noči od 28. februarja do 1. marca pa je nekdo petkrat ustrelil skozi okno na spečega connetabla Scotta v Tyrwilyji.

O boerskej zmagi nad Angleži v **južnej Afriki** poroča v „Standard“ očitve, da Angleži niso bili zmagani zaradi tega, ker jim je primanjlo streliva, ampak ker so boerci izvrstno streljali in pokazali silno hrabrost. — Angleški polkovnik Fraser je ušel boercem ter se vrnil v angleški ostrog. 330 Angležev je mrtvih in ranjenih. 2000 boercev je pričelo boj z Angleži, 2000 jih je pa čakalo še v rezervi. — General Colley, ki je tudi pal v bitvi, je star še le 46 let, ter je s svojim napadom na boerska utrjena mesta nepremišljeno segel v mirovna dogovarjanja mej boerci in Angleži. — Angleška vlada je ukazala, da se v Natalu izkrca 1000 pomorskih vojakov. Ti imajo nalogo kolikor mogoče hitro marširati na bojišče.

Dopisi.

Iz Tržiča 1. marca. [Izviren dopis.] (Zdravniške razmere na deželi.) Konec pretečenega leta je naš zdravnik g. Linhart umrl in je bila njegova služba precej hitro od c. kr. okrajnega glavarstva v Kranji razpisana. Ker se je bilo bati, da bi mi kakor preje po smrti g. Pirca dalj časa brez zdravnika ostali, so tukajšnji mestjani g. deželnega predsednika

s posebno vlogo prosili, da bi se preje ko mogoče novi zdravnik za naš trg in okraj imenoval. Sedaj uže tretji mesec teče ali od novega „dohtarja“ nij duha ne sluha. Naš trg šteje blizu 3000 in celi okraj čez 6000 prebivalcev, ali ves okraj je brez zdravnika. — Vlada, katerej smo radi vsi pokorni, bi se mogla vendar tudi na deželo ozirati, in kar se imenovanja novega zdravnika za naš okraj tiče, tem bolj za to skrbeti, da ne bi ta kraj dolgo časa brez zdravniške pomoči ostal, ker naš zdravnik ne dobi plačila iz c. kr. blagajnice, ampak od okrajnega zastopa. V teku tega meseca se bodo volitve za naš občinski zbor vršile. Bati se je, da bode vse pri starem ostalo. Naše zdanje občinske razmere so prava „paschawirtschaft“! Naši mestjani sicer pravijo, da hočejo nove moči v občinski zbor voliti. — Vederemo!

Z Notranjskega 1. marca. [Izv. dop.] (Vesteneck.) Te dni sedimo vkup: dva velika župana in razni domači možje. Pogovarjamo se o Vestenecku in njegovem oknopobijanskem junaštvu. Nekdo iz mej mož meni, da bi morale naše občine kakorkoli litijskemu županu izraziti svoje zaupno priznanje, ker tako možato brani čast in postavu itd. Vesteneck nij samo lokalnega pomena, nego on je splošne deželne promembe gorje. On je nek tipus. On je našemu srcu, našemu narodu več gorjá prizadejal, nego kdor si koli bodi. Kako je teptal pravico in resnico pri volitvah v trgovinsko zbornico? Kako se je vedel v deželnem zboru? Kaj bi on našemu narodu še le škodoval, ko bi kdaj pri drugem vetru in po znanih lojtricah prišel na merodajnejše površje! Magari do svetlega cesarja bi se moralo, da se znebimo tacihi nevarnih parkljev, s katerimi se uže zdaj naši otroci učé moliti. Možje, kaj je počel liberalni Izrael pri znanej malostnej aferi v Šantljevej veži? No mož je stvar motiviral z britko resnico!

Sé slovenskega Stajerja 20. febr. [Izv. dop.] (Iz učiteljskih krogov.) Abecednik za slovenske ljudske šole, sestavila A. Razinger in A. Žumer, zatisnil in založil Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg, cena 20 kr. je, kakor uže znano, visoko naučno ministerstvo za rabo na slovenskih ljudskih šolah potrdilo. Abecednik ima 80 strani ter obseza tvarino, ki se ima po učnem redu v prvem šolskem letu učiti. Prirejena je knjiga po najbolj razširjenej pisalno-čitalnej metodi; tvarina je razdeljena 1. v prvotne vaje v čitanji in 2. nazorni nauk s primernimi berili. Vsa tvarina za vaje v čitanji in nazorni nauk je

premišljeno in dobro urejena samo berila za nazorni nauk imajo tu in tam preobširne stavke obsegajoče premnogo besedij, kar je spominu še nezmožnih prvencev pretežavno. V Abecedniku ali Začetnici so po pedagoških pravilih na mestu le kratki, nerazširjeni stavki. Glede slovnice so na strani 25 besede mas-lo, ves-lo, kleš-če nepravilno razzlogovane. V berilih Mlado jagnje str. 64 in Vošilo str. 80 so pa mnoge pismenke v primeri z onimi v prvih čitalnih vajah jako neslične, kar bi vsakako ne smelo biti. Tudi nekatera berila so oziroma na varstvo vida predrobno tiskana n. pr. Poslušaj dober svet, „Bog vse vidi“ Mlado jagnje, Cvetice, Ženjica, Bučelica in golobček Vošilo, in uganjke.

Želeti je torej, da bi se v drugem natisu v tej zadevi Abecednik popravil in da se potem v vse narodne šole na Slovenskem upeljal: kajti v tem Abecedniku urejena tvarina, močan papir, lična oblika in primerna cena, ga uže za upeljavo v slovenske šole sama priporoča. K.

Domače stvari.

— (Požar.) Piše se nam z Grosupljega: Dne 28. m. m. ob 9. uri zvečer je pri nas v nekeji hiši žena delala špehovko. Špeh se baje vname in kmalu se prikaže ogenj na strehi. Hiša je zgorela, vendar so hrabri gasilci zabranili, da ogenj nij prouzročil še večje nesreče.

— (Ubil) je kmetski fant France Aleševce iz Bukovca, okraj Vrhnika, kmetskega fanta Gregorja Dolence 2. januarja 1881. V gostilnici so pili in Dolence, kateri je razgrajal, je bil od družih fantov ven vržen. A prišel je nazaj in spodil ga je zopet gostilničar, Aleševce pa je šel za njim in ga je deset korakov od hiše s polenom udaril dvakrat po glavi, da se je Dolence takoj mrtev zgrudil. Obsojen je bil Aleševce pred ljubljansko poroto na tri in pol leta teške uječe, poostrene s postom in tamnico.

— (Na cesti oropal.) Od Kranja proti Predoslem je kmetski potepuh Kopač Aleksander v družbi še jednega oropal starega moža. Vrgla sta ga na tla in mu vzela bukvice, v katerih je bilo 10 gld. papirnatega denarja in nekaj sodniških pisem. Iz žepa pri kamižoli pa sta mu vzela možnjček z 2 gld. 60 kr. Kopač je sè starim možem prej v gostilni pil, zato ga je oropani izpoznal, družega pa nij mogel izpoznati. Kopač je pred ropom bil ukradel s pristave g. Peter Majerja pol voza in ga prodal. Obsojen je bil Kopač, ko so porotniki obe vprašanji jednoglasno potrdili, zaradi ropu in tatvine

kateri nastane vsled sunljaja, poskušane ali dovršenega raztvorjenja skladov. Izvir delujoče moči je včasih le kakih 40—70 klm. pod zemljo, pa razširja se potem na vse strani skozi kamenje na površino. Hitrost širjenja potresnega valovja je 300—500 m., tedaj večja kot najhujšega viharja, a zelo je odvisna od kakovosti kamenja, skozi katero se potres širi. Trda skalnata zemeljska skorja bo torej hujše razdejana, ko mehka ilovnata. Kako daleč se širi potres, lahko razvidimo iz tega, da je Lissabonski potres (1. novembra 1755) pretresel 4 krat toliko sveta, kakor ga obsega cela Evropa.

Mali potresi so jako pogosti; zemlja se lahko zaziblje in ne nastanejo posebni nasledki; pri močnejših se pa podirajo dimniki, razpadajo zidovja, sesedajo hiše; zemlja se razpoka, da, podsipajo se celo gore; studenci usahnejo za vselej (spremené namreč svoj tek vsled nagnjenja kakega sklada), pritekajo novi, blatna

bruhanja nastajajo, kakor lansko leto v Banatu in sedaj pri Resniku.

Pa ne le suha zemlja se potresa, ampak tudi morje, posebno na obalah. Morski otoki zginejo za vselej in ravno tako nastajajo drugi.

Mer potresa, preiskovana na razrušenih poslopjih, je porabil Mallet, hitrost širjenja pa pl. Seebach, in sicer ne brez vspeha, za določevanje izvira in središča potresov.

Nekatere kraje potresi jako pogosto obiskujejo, kakor vulkanom sosednje kraje, pa le pred in mej bruhanjem ognjenika. Taki potresi so očitvidno v zvezi z njegovim bruhanjem; zvejo se tudi vulkanični potresi in pa lokalni. Ti potresi nastanejo vsled silnega napora plinov in vodenega para, ker ne morejo skozi malo žrelo hitro ulti.

K lokalnim potresom prištevamo tudi vsled podzemeljskega razpada in sesedanja nastave,

kateri večkrat naš podzemeljskih jam polni kraški svet pretresajo.

Pravi in najhujši so pa potresi, ki nastanejo vsled premene in usada skladovja; omejeni so pa bolj na ozemlja, v katerih nahajamo zmedene zemeljske sklade; nastajajo tedaj najrajši v pogorjih. Največ srednje-evropskih potresov je v resnici tudi v Alpah in v Apeninu, kateri uže zunanje kažejo zelo zmedeno skladovje; tudi Karpate lahko sem prištevamo, akoravno so uže bolj enako zložene. Ozemlja, katera so se uže v novejših časih posedala in se zopet vzdigujejo, kakor Sicilijo in zapadno obal južne Amerike, tudi mnogi k tej prikazni prištevajo in trdijo, da se to godi vsled mnogobrojnih potresov. Pa uzroki te sekularične usede in vzdigovanja so drugi. Cordillere omeje proti vzhodu strašne chilenske potrese; v zvezi so gotovo s tem gorovjem.

(Dalje prih.)

na šest let teške uječe, poostrene s postom in tamnico.

— (Trg Vojnik) pri Celji ima po zadnjem štenji 596 prebivalcev, a mej temi jih je 145 (!) zapisalo nemški jezik kot občevalni, drugi so se kot Slovence oglasili.

— (Od likvidacijskega odbora nesrečne banke „Slovenije“) se nam piše, da se notica, ki jo je naš list pod napisom: „Žrtva banke „Slovenije“ prinesel 1. marca, v katerej se pripoveduje, da je „domoljubni fajmošter Svetličič v svojem času kupil mnogo akcij banke „Slovenije“, in zdaj, ko jih je moral doplačevati, požrle so mu ves njegov prihranjeni denar“, ima tako popraviti: „Ranji Svetličič je leta 1874, ko se je banka ustanovila, „prostovoljno“ (kako pak, kdo je trdil protinno?) 10 delnic kupil in je tudi prvo doplačilo brez vse pravde, brez vse sile, tedaj prostovoljno plačal. Drugo doplačilo se je od ranjega res zahtevalo, ali plačal ga nij, ampak je vsa dotična svota 300 gold. še do sedaj v ostanku in bo to tudi ostala. (To se ve: kjer nič nij, tam je cesar pravico izgubil. Ur.) Tretjega doplačila pa likvidacijskemu odboru nikdar v misel nij prišlo od gospoda Svetličiča zahtevati, katerega ravno tudi nij plačal in od njega tudi nikdo zahteval nij.“ Kakor naši bralci vidijo, ta „popravek“ ne popravlja nič stvarnega, ampak stvarno to potrjuje, kar je naš dopis pravil. Sicer pa tudi zadnje „Novice“ naše poročilo potrjujejo z besedami: „Vrli rodoljub bil je res žrtva nesrečne banke „Slovenije“, ki mu je vzela vse njegovo imetje“. S tem basta!

„Sokolova“ maskerada v ljubljanskej čitalnici.

Pustni vtorek je pokazal, da se število Kurentovih čestilcev v Ljubljani nij zmanjšalo. Da pa letos tudi zdolenji restavracijski čitalniški prostori nijso bili tako nekrščansko nabiti z radovednimi gledalci, to je prouzročil sklep čitalniškega odbora, ki je odredil na prošnjo „Sokola“, da se ima čitalniška gostilna na pustni vtorek zvečer za navadne goste zapreti, nje prostori pa prepustiti „Sokolovej“ maskeradi. S tem je nameraval „Sokolov“ odbor odpraviti ono tesnobo, ki je vlansko in druga leta vladala na ta dan v čitalniškej dvorani, misleč si, da bodo maske potem imele tudi zdolaj prostora, da se bodo zabavale tudi tam, kjer je tudi sviral oddelek vojaške godbe.

Mnogim se je čudno zdelo, da čitalniška dvorana nij bila „Sokolovej“ maskeradi primerno ozaljšana. Tapeti, ki so krasili vlansko leto dvorano, bili so letos degradirani ter so krasili letos vežo. V enem oziru pa je „Sokolov“ odbor res priležno ukrenil: znano je, da je malokatera gostilna tako prilična, da se človek prehladi, kakor ravno naša čitalnica. V tem obziru je bilo na maskeradi bolje. Ker so bila večna vrata v gostilno zaprta in je bil vhod iz gostilniške veže v zgorenje prostore tudi zaprt ter so bila v čitalniškej veži narejena še posebna vrata za ta večer, nij bilo čutiti onega nevarnega prepaha, kakor drugokrat, kar je splošno zadovoljstvo povzdignilo.

V svojem včerajšnjem kratkem poročilu smo uže omenili, da se je „Sokolove“ maskerade udeležilo nad 700 ljudij. Kdor pa ve, da čitalniška dvorana nij ravno posebno velika, in ako še povemo, da je velika večina udeležencev tiščala skupaj zmirom le v dvorani, potem si lahko predstavlja, kaka gnječá je bila notri. Do tretje ure zjutraj nij bilo govoriti o plesu, če „ples“ dobrohotno ne ime-

nujemo počasno cincanje in kimanje, suvanje s komolci na levej in desnej, posebno zadaj. S spodnjimi prostori vendar „Sokolov“ odbor onega nij dosegel, kar je ravno nameraval, da bi maske uporabljale tudi restavracijske prostore. Vse so tiščale do polnoči skupaj samo zgoraj. O polnoči je bil odpočitek, tačas pa je res vse pritrsnilo v gostilniške prostore; a zdaj zopet vsi udeleženci zdolaj nijso dobili prostora in ker zgoraj za krčemske postrežbi nij bilo nič priskrbljeno, moral je marsikdo potrpeti brez večerje.

Nekatere maske so bile letos posebno krasne, a opaziti je bilo, da je pričel ženski svet le preveč posnemati moški, kajti skoraj polovica gospij in gospodičin je bila v plesovnej opravi; moških pa od leta do leta prihaja več nemaskiranih, v črnej obleki. Vse jedno pa je bilo število maskiranih obojega spola še veliko ter so bile maske sem in tja jako dragocene. Grup je bilo letos malo, razen grupe čitalniških pevcev kot srednjeveški nemški (!) „lanzknechti“ in grupe Mohamedanov nij bilo druge opaziti. A ker je prišla samo jedna Mohamedanka, trdil je hudobni svet, da se je zdaj svet na Turškem presukal, da imajo zdaj Turkinje — hareme, ne Turki.

V obče je prevladala na maskeradi slovanska nošnja. Poleg krepkega Poljaka videli smo elegantno Poljakinjo, ruski kmet je spremljal vitko Srbinja.

Krasni sta bili posebno Indijanka in Španjolka, a zastopan je bil tudi srednji vek v „rokoko“ opravi. Tudi „domin“ je bilo na maskeradi veliko krasnih in dragocenih. Nežne Kranjice v belih pečah so čarale oko občudovalca a marsikatero žensko oko sta naše potegnili Brazilijanec in atlet.

Sicer je pa tudi najodličnejših mask teško opisati, kajti v gnječji je zdaj zginila ta maska a na nje mesto je prišlo deset drugih. Naj zadovoljujejo te kratke črtice.

V obče je bila maskerada sijajna in zabava živahna do belega dne. Slišalo pa se je letos preveč švabščine, kar je res neprijetno udarjalo na uho. — ka.

Izpred porotnega sodišča.

(Roparski umor na Lovškem brdu.)

(Konec.)

Pri Galoviču so se našle stvari, katere so bile lastnina zakonskih Grege in Marije Mrak namreč ruta, in suho svinjsko meso. O mesu sta ljubljanska izvedenca, mesarja Valentin Herman in Josip Virant, izrekla, da je s tistim mesom, katero je pri umorjenih še ostalo, popolnem enolično. Zlagan ali vsaj neutemeljen je izgovor Galovičev, da je hotel iti 3 ure daleč posojila iskat k neznanemu človeku in da mej potjo, ko gre iskat posojila, kupi svinjskega subega mesa za 1 gld. 65 kr., kar še dober kup nij bilo.

Franc Galovič pa je bil tudi v stanu roparski umor izvršiti, kajti on je bil jedini tuji človek, kateri je živel z zakonskima Marijo in Grego Mrakom v prijaznih razmerah. Galovič je po izjavi priče Janeza Kržišnika mnogokrat pri njima prenočeval. On je poznal dobro stan njiju premoženja in je lahko prišel vsako uro v njiju hišo.

Galovič pa je bil ob času, ko se je zločinstvo izvršilo, od briške službe odstavljen, brez posla, poln dolgov, in njegovo imenje, hišna oprava je bila uže popolnem zarubljena, tedaj je gledal in delal le na to, na vsak način dobiti kaj denarja.

Tudi je sumljivo, da je Galovič, ko je videl voz, na katerem se je peljala sodniška komisija na kraj zločinstva, od ceste zbežal in se skušal v travi in v žitu tik ceste skriti, kar izpovedavajo priče sodniški adjunkt Kern, pisar Kregar in voznik Šifrer.

Zatoženi Galovič taji vse.

Priče, katerih je bilo skozi dva dni jako mnogo zaslišanih, potrde vse, kar zatožba navaja.

Zdravniška izvedenca dr. Arko in dr. Sežun izpovedavata, da je morilec moral po umorjenih kar hipoma in v naglici sekati in da je večina ran bila smrtnih. Stara sta bila umorjena oba vsak nad 70 let in sta umrla ali na odtoku krvi ali pa na otrpnenji možgan. Dr. Arko pove, da pri sodniškem ogledu, pri katerem je bil on navzočen, nij bilo moči nikjer najti jednega kosa odsekanega prsta umorjene Marije Mrak.

Državnega pravdnika namestnik g. Pajk vpraša Galoviča, ali nij on ko je kot sluga mej hudodelci na ljubljanskem gradu večkrat slišal, da če ima človek od umorjenega človeka kost pri sebi, da mu ne more sodnija do kože, in da se nima bati zavora, morda sam spravi kos prsta, da bi se tako zavaroval. Galovič odgovori, da o tem ničesa ne ve. Dopis loškega župana (slovenski dopis) o Galoviču pove, da je bil pijančevanju udan in sploh nerednega življenja.

Zagovornik advokat dr. Moše mej obravnavo naglašuje, da je bil Galovič uže v ljubljanskej norišnici in prebere se zdravniško spričevalo dr. Bleiweisa o njem.

Državni pravdnik se strinja v svojej zatožbi skoraj popolnem z zatožnim spisom. Omenja, kako grdo ravna roparji in morilci posebno v Loškem sodniškem okraji ter spominja porotnike na umor lastnega očeta, ki se je sodil v lanskej sesiji in na umor sodnika Kravsca.

Državni pravdnik porotnike poziva, naj potrde prvo glavno vprašanje, da je Galovič izvršil roparski umor pri zakonskih Grega in Mariji Mrak. Ako ga bodc potrdili, odpade drugo dodatno vprašanje, ali je Galovič le sodeloval in pripomogel pri tem umoru.

Zagovornik zatoženčev, dr. Moše, v jurično in retorično dovršenem govoru, zanikava, da bi se bila dokazala krivda zatožencu. Akoravno ne more zatoženec natanko dokazati, kje je bil, vendar iz tega ne sledi, da ne bi bil mogel nikjer drugod biti kot na Lovčjem brdu. Dr. Moše obžaluje, da je državni pravdnik sklicaval se na dva druga roparska umora, da bi s tem deloval na mišljenje porotnikov. To nikakor ne spada sem in denes se ima soditi samo, kdo je morilec zakonskih Mrakovih.

Porotniki (načelnik Vaso Petričič) zanikajo s 6 proti 6 glasom prvo vprašanje, da bi bil Galovič sam dovršitelj roparskega umora, pač pa pritrdé jednoglasno drugo vprašanje, da je Galovič kot pomagalec sokriv roparskega umora. Ko Galovič sliši razsodbo porotnikov, pravi predsedniku, da ga naj le kar obesijo, kajti nedolžen ne bode mogel nobene uječe pretrpeti. Obsojen je bil Galovič na šestnajst let teške uječe, poostrene s postom, tamnico, samotnim zaporom in trdim ležiščem.

Dunajska borza 3. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73 gld. 70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	76	„
Zlata renta	89	95
1860 drž. posojilo	130	20
Akcije narodne banke	815	—
Kreditne akcije	289	50
London	117	60
Napol.	9	29
C. kr. cekini	5	52
Državne marke	57	30

Razpis javne dražbe.

Po sklepu c. kr. pomnoženega okrajnega šolskega sveta zidalo se bo novo šolsko hišo v Cerknem.

Delo, cenjeno na 8035 gld. 82 kr., oddalo se bo po javni dražbi.

Dražilo se bo dne 10. marca t. l. od 10.—12. ure zjutraj pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Tolmini ustmeno; sprejemajo se tudi postavno kolekovane pismene ponudbe.

Načrti, prevdarek in pogoji so razpoloženi pri c. kr. okrajnem šolskem svetu.

Kdor se udeleži dražbe, položi 400 gold. kot vadium.

C. kr. okrajni šolski svet si pridržuje pravico od podanih ponudb ono sprejeti, katero spozna za najugodnejšo.

C. kr. okrajni šolski svet v Tolmini,
dne 16. februarja 1881.

Tuji.

1. marca:

Pri **Slomu**: Schuller z Dunaja. — Trentzl iz Kočevja. — Lentlar iz Vasarhely. — Birman iz Grada. Pri **Waltet**: Mayer iz Svice. — Glaninger, Svoboda, Deutscher, Blau z Dunaja. — Kotnik, Majer iz Vrhnike. — Juriczek iz Gradca.

Loterijske srečke.

V Gradci 26. februarja: 77, 72, 11, 9, 15.
Na Dunaji 26. februarja: 29, 6, 20, 1, 33.



Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in lete itd., malo časa čez se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ z raven stojičim znamenjem; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaja samo (72-8) lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

2 milijona frankov izgube.

To velikansko svoto so izgubili veliki **Magasins internationaux reunis Rue de Rivoli** s tem, ker so se pariške tuilerije porušile ostanek te velikanske zaloge prodaje se 70% pod kupno ceno, tedaj skoraj zastoj in traje likvidiranje

samo še kratek čas.

Prosimo čestito čitatelje občinstvo, naj to jako ugodno priliko porabi ter naj si naroči česa samo za poskušnjo, da se prepriča o poštenosti, solidnosti in silno nizkih cenah blaga, ki se je dobilo iz vseh dežel sveta.

V dokaz najstrožje solidnosti naj služi izjava, da se javno zavežemo vzeti nazaj ter zamenjati z drugo vsako reč, ki bi ne ugajala.

Blago se vsak dan trikrat odpošilja ali proti pripislanju novecev ali proti poštnemu povzetju, pošilja se s c. kr. pošto, z železnico in po parobrodih ter se za pripislanje nič ne računi.

Žepne ure

od Henri Godefroi iz Genfa v Švajci.

Vsaka ura je fino repasirana, na trenotek regulirana, ter se jamči za 3 leta.

Najboljše in najcenejše ure sveta!

Krasna ura na valjar iz najtežjega nikel-srebra, na sekunde repasirana, z zastoj pridodano verižico od pravega double-zlata, medaljonom, ključcem in baržunastim etuijem, preje gl. 16, zdaj samo gl. 5.50.

Žepna ura iz ponarejenega zlata, na minuto regulirana, z zastoj pridodano fino verižico od pravega double-zlata, medaljonom, ključcem in baržunastim etuijem, samo gl. 3.50.

Krasna ura na sidre iz težkega srebra, na sekundo regulirana, z zastoj pridodano verižico od pravega double-zlata, medaljonom in baržunastim etuijem, preje gl. 21, zdaj samo gl. 12.

18lotna srebrna ura na sidre, puncovana v c. kr. kovnici, s 16 rubini, razen tega na novem električnem potu pozlačena, od prave zlate je ne razloči noben zlatar, na sekundo regulirana, preje gl. 27, zdaj samo gl. 12.60.

Remontoir žepna ura, od double-zlata, na držku brez ključa za navijati, z norazrušljivim ameriškanskim kolesjem, na sekundo regulirana, z 10letnim jamstvom, preje gl. 20, zdaj samo gl. 10.50.

Prava srebrna remontoir ura, krasno delo, iz pravega 18lotnega puncovanega srebra, z 10letnim jamstvom da gre izvrstno, ura za večnost, preje gl. 27.50, zdaj samo gl. 15.

Fina emailovana ura na bitje, za najlepše stanovanje, jako krasna, gl. 3.85.

Regulirana ura budnica z ropotuljo, tudi kot namizna ura, preje gl. 12, zdaj samo gl. 4.50.

Število ur je omejeno, kdor želi tedaj imeti za malo novecev izvrstno uro, ki povsod najmenj stane četrinrat več, naj se preje ko mogoče obrne na zdolaj označeno firmo.

Svileni dežniki

(iz Milana v Italiji).

1 italijansk diagonal-cloth-dežnik z zvoncekom od kitajskega srebra in fino rezljano palico, preje gl. 4.50, zdaj gl. 2.25.
1 najfinejši dežnik od prave svile z zvoncekom od kitajskega srebra in fino rezljano palico, preje gl. 9, zdaj samo gl. 4.

Dežni plašči od proževine in ogrtači.

(Amerika.)

Oni izvrstni dežni plašči so zaradi svoje vrednosti odlikovani s 15 medaljami, a zaradi svoje dvojne vrste, za dož kot kaput, za lepo vreme kot elegantni moderni ogrtači za nositi je najboljša in najpraktičnejša obleka. Ti dvojni kaputi so stali preje gl. 18 ter se zdaj za čudno malo ceno od gl. 9.30 dobivajo. Naj nikdo ne opusti naročiti si te obleke, posebno ker se dobiva vsake velikosti. Krasna kapuca zastoj.

Tega še nij bilo!

2000 komadov

pravih angleških plaidov za pot.
(London).

Ta za doma in pot neobhodno potrebna reč se priporoča silno p. n. prebivalcem te dežele. Vsi plaidi so zo prodajo samo slučajno k nam došli, so iz najfinejših in najtežjih angleških plaid-tkanine, jako veliki in široki, tudi kot potno pokrivalo za upotrebiti in še jedno leto kasneje more si človek iz te izvrstne tkanine napraviti celo garderobo. Preje so stali gl. 14, zdaj samo gl. 7.

4000 tucatov

francoskih batistnih žepnih rut
(Pariz).

Vse obrobline z Oxford-rovovi, dob se za čudno nizko ceno gl. 2 tucat; samo robljenje je skoraj toliko uže stalo.

Zavežujemo se javno, da stvari, ki se ne prilagajo, vzamemo brez ugovora nazaj ali jih premenimo, zato je

vsaka naročba brez izgube.

Vse blago je izvrstne kvalitete, večinom odličeno ter je v koristi vsake družine, da hitro naznani, kar potrebuje ter da ne opusti te izredne prilike, ne da bi jo porabila.



HAUPT-DEPOT INTERNATIONALER FABRIKATE

von A. FRAISS,

Rothenthurmstrasse 9, Wien, gegenüber dem erzbischöflichen Palais.

Izdatelj in urednik Makso Armic.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Volnena obleka za zdravje.

Največ hudih nevarnih bolezni izvira iz prehlajenja, če pride človek hitro z gorkoga na mrzli zrak in če je človek premalo oblečen. Naše zimsko oblačilo iz anglo-patent-volne je jedino gotovo sredstvo, da se človek obvaruje prehlajenja in njega zlih posledic, ker se upira vsaki spremembi toplote in trdno enakomerno toplo ohrani v najhujših vročinah in najostrejšem mrazu. Kdor tedaj ljubi svoje zdravje, kupi naj si to oblačilo od anglo-patent-volne.

1 anglo-patent-volnena hlače za gospode ali gospe samo 1 gl. Najpotrebnejše za bogatino in siromaka.

1 anglo-patent-volnena srajca za gospode in gospe samo 1 gl. Elegantno in prepotrebno vsakemu.

1 anglo-patent-volnen živilnik, prepotrebno, gl. 1.30.

3 pare anglo-patent-volnenih natikačev, praktično in nerazr., samo gl. 1.

3 pare anglo-patent-volnenih nogovic, krasno vezane, goste in gorke, vsi 3 pari samo gl. 1.50, v vseh barvah, tudi progaste.

1 mrežast gorak živilnik za gospode in gospe, neobhodno potreben vsakemu naj si je bogat ali reven, odlični zaradi svoje praktične vrednosti, samo gl. 1.20.

1 flanelast živilnik, nov izdelek, čista ovčja volna, je tako goraka, da človek drugega ne potrebuje, vsake barve, gl. 2.50. Nij boljšega kot je ta živilnik.

1 komad zimskega sukna za dame, rdeče, modro, belo, vilolet, čista ovčja volna, samo gl. 3.

1 par lovskih nogovic, posebno priljubeno za vsacega, kdor ima po zimski zunanji opravi. Velikost čez stegno, par samo gl. 1.75. Vsak naj bi si naročil takih nogovic.

Najobzamljivejši, najfinejši ponarejeni

briljantni lišp.

(Amsterdam in Brazilija.)

Ta svetno poznati lišp, ki se označuje od največjih poznavalcev umetnin tega sveta kot najuspešnejše, kar se doslej v tej stroki izdelovalo, je radi svojega solnčnega obrusa v to namenjen, da se za drage novice kupljeni pravi lišp izpodrine, ker ni eden zlatar celega sveta ne more teh ponarejenih briljantov od pravih razločiti, ako jih ne podvrže preje najnatančnejemu preiskavanju. Celi lišp okovan je s pravim double-zlatom.

1 briljantni prstan, največja in najfinejša zlata fazona samo gl. 2.

1 par briljantnih uhanov, z jednim ali dvema biseroma v ponarejenem srebrnem okovu, gl. 2.50.

1 briljantna broša z več nego 20 kameni, gl. 2.50.

1 briljantni medaljon, najlepša fazona zlata, samo gl. 2.50.

1 briljantni križec za vrat v lepe obliki, samo gl. 2.

1 briljantna narokvica samo gl. 3, jako obambljiva.

1 briljantni dijamod ali spona za las gl. 2.20.

1 par briljantnih pripenjakov za las gl. 2.50, najmodernejše tega sveta.

1 verižica za okolo vratu iz double-zlata, najfinejša benetsko pletivo, preje gl. 10, zdaj samo 2.50.

1 kratka verižica za uro, iz double-zlata, preje gl. 5, zdaj gl. 1.50.

2000 tucatov ameriškanih svilenih natikačev in nogovic.

(Philadelphia v Ameriki.)

Najbolj zdrava nošnja, ker hladi noge in vsa pot, 6 parov gl. 2.50, nogovic 3 pare gl. 1.50. So jednobarvne, v najnovjših modernih barvah, modro, roza, rdeče, sivo, rujavo itd., tudi progaste in velike vrednosti po zimi.

3200 tucatov

svilenih žepnih robcev.

(Neapelj v Italiji.)

Te žepne rute nam je na prodaj poslala na nič prišla fabrika, ter so preje stali gl. 8 tucat, zdaj pa samo gl. 5, dokler je kaj blaga. Jamči se, da je svila, in se prosi za hitra naročila, ker se to blago skrajno razprodaja, ter se rabi tudi kot rute za okolo vratu.

Blago od britanija srebra.

(Iz Sheffielda na Angleškem.)

Britanija-srebro je jedina na svetu postojeca kovina, ki za 30letne uporabe bela ostane, kot pravo 13-lotno srebro. Jamstvo je tako gotovo, da se s tem javno obvezujemo, nove takoj in brez zapreke nazaj dati, ako bi namisno orodje očrnelo.

18 komadov britanija-srebrnih nožev, vilic, žlic, po 6 komadov, vseh 18 komadov skupaj gl. 3.75.

6 britanija-srebrnih obednih žlic, teško blago, samo gl. 1.25.

6 takih žlic za kavo, preje gl. 3, zdaj samo 60 kr.

1 britanija-sreberen zajemalac za juho, preje gl. 3, zdaj gl. 1.20.

1 britanija-sreberen zajemalac za mleko, preje gl. 1.50, zdaj 50 kr.

6 britanija-srebrnih tas, preje gl. 5, zdaj samo gl. 1.75.

6 jednakih podstavkov za nože, preje gl. 4.50 zdaj samo gl. 1.75.

1 skatljica za sladkor, od britanija-srebra, preje gl. 4, zdaj gl. 1.20.

1 par sečnikov od britanija-srebra, preje gl. 3.50, zdaj 1.20.

1 namizni zvonec od britanija-srebra, preje gl. 4, zdaj gl. 1.42.

1 kozarec za jajca, preje 60 kr., zdaj 25 kr.

1 solnjak in poprtnjak skupaj, preje gl. 2.20, zdaj 75 kr.

1 korajfideš za jesi in olje, preje gl. 4, zdaj samo gl. 1.80.

1 žepnjak za žepnike od britanija-srebra, težak za namizo, preje gl. 3, zdaj samo 95 kr.

Samo jedenkrat v življenji!

Blago od morske pene.

(Dunaj in Rula.)

Dve veliki fabriki na Dunaji in na Holandskem sta prišli na nič, zato dobi vsak naročnik blago petkrat ceneje

1 fina pipa od umetne morske pene, okovana s pravim kitajskim srebrom, preje gl. 5, zdaj gl. 1.20.

1 ponarejena cevka od jantara za smotke in cigarete, v finem baržunastem etuiji, preje gl. 5, zdaj samo gl. 1.20 z etuijem. Nikoli več se ne dobi.

1 čibuk-lula s pravo turško cevko, lepo in elegantno za vsacega, kdor kadi, preje gl. 4, zdaj s cevko vred gl. 1.50.

1 cevka za smotke od prave morske pene, s pravim ustnikom od jantara in umetno izrezljanimi podobami, zdaj vse skupaj samo gl. 1.50. Uže etui je več vreden.

Perilo za gospode in gospe.

(Rumburg na Češkem.)

1 oxford-srajca za gospode, četrstroka in 2 ovrtnika gl. 1.50.

1 najfineje vezana srajca za gospode iz najboljšega shirtinga, gl. 1.70.

1 shirting-srajca z gladkimi četrstrokimi prsi gl. 1.70.

1 jako fina srajca za gospe s krasno vezanimi podstavki, gl. 1.50.

1 dolg, krasno ozaljšan korset za noč, dolg, vezljan, gl. 1.50.

1 spodnje hlače za gospe, okrašene z lepim vezljanjem, gl. 1.50.

1 krasno spodnje oblačilo za ženske, ozaljšane s finim plisjem, gl. 1.70.

1 francoski moderc od ribje kosti gl. 1.50.

Vse perilo je najboljši in trajen izdelek ter je preje stalo 4krat več. Pri naročilih zadostuje debelost vratu po centimetrih. Za iste cene se dobi vse perilo iz teškega porhanta.

Domače platno, tudi Rumbursko in Sternbergske, 30 vatlov, najboljšo platno za družine, 1 komad gl. 5.80, prodaja se z jamstvom. Samo zdaj se dobi tako po ceni.

Canevas-posteljno perilo, jamči se, da se dá v lugu prati, 25 vatlov, rujavo, modro, violet, vse karirano gl. 3.70, rdeče karirano gl. 4.50.

Namizne garniture, sestoječe: 12 damastnih servijetov in 1 veliko mizno pregrinjalo. Vse s krasnim cvetličnim desenom, preje gl. 7, zdaj vse skupaj samo gl. 2.85, prepotrebno res za vsako hišo.